

Танъгъчин олъ-амтнă эдл-ахун цаарандк ѳслтин тускар

Хальмг танъгъчин совхоз-мудин, МТС-н болн колхоз-мудин селанă эдл-ахун специалистр, инженерно-техническ кѳдлчнр, эрул-менд харлгъна болн эрдм-сургуулин специалистр, профсоюзн болн партийн организацс шундж орцлгътагъяр мана танъгъчин олъ-амтнă эдл-ахун цаарандк ѳслтин 1959—1965 джилмудин зура диглгддж кегдв.

Танъгъчин олъ-амтнă эдл-ахун цуг аьнгсн цаарандк ѳслт зурагъяр нигдж темдглгддженă:

Селанă эдл-ахун халхар

Хальмг танъгъчин селанă эдл-ахун гол тѳрнъ—мал ѳсклгън, тер тѳлăд цаарандк делгрлтин зурад малин то икдѳлдж ѳсклгънд, тер дотр торгън нооста хѳд ѳсклгънд, мах болн ноос гаргългънд ик оныг ѳгддженă.

Пуг олъ зѳсн эдл-ахусас бод малин ѳслт йилгъан ѳдлхмн, энунă тонь 1965 джилд 242,9 минъгън толгъа курггдхмн, эс гндж 1957 джилăс 1,7 холван икдхмн, тер дотр саалин укромуд болн махна бод мал 97,2 минъгън болхмн, эс гндж 2 холван ѳсхмн. 1965 джил хѳн малин тонь 3323,7 минъгън болдж, 1957 джилăс 2 холван шаху ѳсхмн.

Шовуна болн гахасин чиги ик ѳслт темдглгддженă. 1957 джилнăс шовунă тонь 155 минъгън, гахас—8,5 минъгън толгъа ик болхмн.

Мал агърус ѳсклгъяр темдглгдсн зура кѳцсн цагт мах гаргългън 57 минъгън тонн, усн—84 минъгън тонн, ноосн—18,9 минъгън тонн, ѳндг гаргългън 47,4 сый болхмн. Ти-гдж 1965 джилд мах гаргъ-

лгън 2,4 холван, усн—3,2 холван, ноосн—2,8 холван, ѳндг гаргългън 2,4 холван икдхмн.

Малин хотар теткхин тѳлă малин хотин культур тѳрлгън болн терунă чинрнъ зѳвѳр икдхмн. 1965 джил тѳрă тѳрлгънă газрин агъу 137 минъгън гектар икдхмн. Танъгъчин колхозмуд болн совхоз-муд нампар тѳрдг буудян тѳрă багърулдж, тѳрмр ѳвснă культур тѳрлгън икдѳлхмн. 1965 джил 404,5 минъгън гектар ѳвсн тѳрдгхмн, эс гндж 1957 джилнăс 197 минъгън гектар икдхмн. Нег джилă болн олъ джилă тѳрмр ѳвсн, силосн культур тѳрлгън икдхмн.

Тѳрдгх культурин агротехникинъ сѳйрулдж, тѳрнă иим ургън авлгън темдглгдженă: буудян культурин гектар болгънас—10 центнер, бодцг—104 центнер, темс—106 центнер, нег джилă тѳрмр ѳвс—12 центнер, силосн культурин гектар болгънас—86 центнер. Малин хотин культурин буудя гаргългън 786 минъгън центнерт икдхмн, эс гндж 3 холван ѳсхмн.

Совхозмудин болн колхоз-мудин мал ѳсклгънă халхин кѳнд кѳдлмш ѳргѳр механизируютъ келгън зурагъяр темдглгддженă. Худгас ус татлгън механическ чидлѳр кегдхмн, фермсѳр усн орулдхмн, укр саалгън болн хѳд киргългън электромеханическ чидлѳр бас кегдхмн.

Мана танъгъч 1965 джилд 2394 гектар альмн-кедмнă молта. 1321 гектар виноградниктă болхмн, эс гндж альмн-кедмнă садин агъунь 4 холван, виноградникин — 6 холван икдхмн.

Промышленностин халхар

1965 джил танъгъчин промышленностин цуг продукц 1957 джилăс 3 холван ѳсдж, 33 сый арслнъ болхмн. 1965 джил 20 сый тоосх кегддж гаргългън, 3 сый шаху черепиц, 80 минъгън кубометр чолун, 60 минъгън кубометр бутов чолун, 11 минъгън тонн алебастр, 8 минъгън тонн дотл, 636 минъгън квадратн метр гѳрмр хулсн, минъгън тоннас улѳ колбас, нань чиги олъ-зѳсн продукц гаргългън. Хувц болн гос уйлгъна, хувц яслгъна мастерской-муд ѳргѳр делгрхмн.

Гѳулганă халхар

Магазиндин, олъна хотин гермудин, буфетсин то икдѳлгддж, олъ-амтнă некрв теткдхмн. 1965 джилн чилгчѳр олъна хотин предприятъс болн гѳулганă 639 магазин болн лавк танъгъчар кѳдлхмн. Олъна хотин гермудин бѳарнъ 3 минъгън кун суудж хот эдлгѳр кегдхмн.

1958 джилăс 1965 джил куртл гѳулганă халхин тосхлтд 45,5 сый арслнъ эдлгдхмн. 1965 джил мана танъгъчар 824 сый арслнъга олъ зѳсн эдтавр, хот-хол хулдгдхмн, эс гндж олъ амтнă эдлврн эдтавр болн хот-хол гѳулгългън хѳйр холван икдхмн.

Эрдм-сургуулин халхар

Хальмгуд тѳрски газртан ирджѳх учрар, танъгъчин сургуульчрин то хѳйр холван ѳсхмн. Тер тѳлăд 1965 джил

284 школ кѳдлхмн, теднăс дундин сургуулин 62 школ. 3258 кун дундин сургууль дуусдж гархмн, эс гндж 4,5 холван икдхмн. Кѳдлмшч поселкин болн селан бѳарн газрин школмудин сургуульчрин то 3 холван ѳсхмн. Бичкѳдундин сагт ордг кѳуукдин то 5 холван ѳсдж, 1625 кун курхмн. Иим олъ сургуульчнриг гермѳдѳр теткхин тѳлăд, школмудин болн интернатсин гермудин ик тосхлт темдглгддженă.

8 джилн эргцд, 1958 джилăс 1965 джил куртл, школмудин гермѳд, интернатс, пионермудин гермѳд, бичкн кѳуукдин садмуд болн багшнр бѳах гермѳд тосхлгнд 88,5 сый арслнъ олзлгдхмн. Тер цагин эргцд 7860 кѳунă бѳартă 40 школ, 1580 кѳунă бѳартă 14 интернат, пионермудин 7 гер, 925 кѳунă бѳартă 12 бичкн кѳуукдин сад болн цуг бийнъ 7913 квадратн метр бѳартă багшрин бѳах гермѳд тосхлгдхмн.

Эрул-менд харлгъна халхар

Олъ амтнă эрул-менд харлгън теткхин тѳлă 1965 джил больницин орна то 2730 болхмн, эс гндж 3,6 холван ѳсхмн. Бичкѳдундин яслин бѳарнă то 2015 кѳрхмн, эс гндж 2,5 холван икдхмн. Эрул-менд харлгъна учрежденьс болн бичкн кѳуукдин яслъс тосхлгънд 8 джилн эргцд 62,3 сый арслнъ гаргългдхмн. 1958-1965 джилмудт 22 больниц болн цуг бийнъ 1035 орта диспансермѳд, 60 орта тѳрлгънă гер, 8 амбулатор, бичкн кѳуукдин 365 бѳартă 9 яслъ тосхлгън темдглгддженă.

Культурин халхар

Олъ амтнă культурин бѳадл ѳдлѳлдж ясрулхин тѳлăд 8 джилн эргцд культури геган-герлин халхд 48 библиотек, 38 клуб болн 97 кино негддж тосхлгдхмн. Эн джилмудин эргцд танъгъчар 25 сый куунд кино ѳзѳлгдхмн.

Эн нѳимн джилн эргцд культури геган-герлин учрежденьс тосхлгънд 36,3 сый арслнъ темдглгдв. Танъгъчд 11 клуб болн района культури гер, 11 кинотеатр, танъгъчин т и п о г р а ф, д е к т р и н базин гер, танъгъчин библиотек болн филмбазин гер тосхлгдхмн.

Коммунальн эдл-ахугъяр

116,7 минъгън квадратн метр агъута гермудин тосхлт, водопровод, бань, гостиниц болн электростанц тосхлгън темдглгддженă. Туунăс талдан махна консервн комбинат, булгъарин завод, госна фабрик, шилин завод, мод кѳрадлгънă завод, хулсн гермѳд белдлгънă комбинат, цаасна фабрик, Элст—Дивн хоорнд тѳмр хаалгъ тос хлгъна, Элст—Садовк хоорнд асфальтированн хаалгъ тосхлгъна туск тѳр правительтвд тѳвгдв.

1959-1965 джилмудин зура буклнъ кѳцѳлгън мана танъгъчин ик гилгѳр сѳахрулдж, мана олъ амтнă бѳадл джиргълиг ѳлвгдѳлдж, ик байрта болгъхмн.

В. ФАЛЬКО,
танъгъчин зураи комиссин ахлч